

Bevakning av ny information om etik. November 2024

Etikbevakningen är resultatet av ett ideellt arbete som startade juni 2016. Research och sammanställning görs av Marie Chenik.

Ett nyhetsbrev skickas varje vecka till den som önskar prenumerera. Etikbevakningen ska vara till nytta för så många som möjligt. Alla som vill får prenumerera. Anmälan görs till marie.chenik@ki.se

Tidigare nyhetsbrev finns publicerade på webbsidan: [Omvärldsbevakning om etik | Karolinska Institutet \(ki.se\)](https://www.ki.se/om-ki/nyhetsbrev)

Synpunkter och förslag välkomnas!

Bild: Sunrise. Vy mot Klara sjö från Sankt Eriksbron 13 november 2024 kl. 7.39

Vecka 48

Det har passerat mer än tusen dagar fyllda av död och förödelse sedan Ryssland attackerade Ukraina. Jag börjar därför veckans nyhetsbrev med en bild, Dreaming, av Victoria Kalaichi en artist från Ukraina.

Israel-Gaza/Libanon kriget. Debatt. 131 professorer, forskare och andra anställda vid Uppsala universitetet skriver: [Nu måste universitetet klippa bandet till Israel](#) ; Replik. Anders Hagfeldt, rektor. [Uppsala universitet: En bojkott mot Israel riskerar att tysta debatten](#)

Ny. SOU 2024:75. [Personuppgifter och mediegrundlagarna - Regeringen.se](#)

Cheferna bröt mot meddelarfriheten när de gav vårdbiträdet en varning för att hon uttalat sig i media under pandemin. [Högsta domstolen fastslår domen mot Attendo-chefer | Vårdfokus](#)

Millenium. Magnus Olsson, läkare och vårdcentralchef. *Öppet brev till ansvariga politiker.* [Sätt prestigen åt sidan och skrota Millennium omedelbart | Göteborgs-Posten](#)

Förutom Västra Götaland är Skåne den region i landet som upphandlat och ska införa vårdinformationssystemet Millennium. [Utvecklingen i VGR påverkar inte planerna för Millennium i Skåne](#)

"Jag kan tycka att vi borde ha lyssnat in bättre, tidigare i processen", säger primärvårdschefen. [Protester efter indragna skrivare i Region Dalarna – chefen självkritisk](#)

Organisationsforskaren Mats Alvesson och överläkare Stella Cizinsky. *"Ibland är regelverket uppåt väggarna, särskilt när paragrafer väger tyngre än omdöme och etik".* ["Funktionell dumhet är knappast något att fira" - DN.se](#)

Prioriteringar. Få regioner har etablerat beredande prioriteringsråd för att hantera arbetet med systematiska, strukturerade och transparenta prioriteringar. [Hur ska jämlik vård uppnås när regionerna prioriterar olika? - Sjukhusläkaren](#)

Inriktningsbeslut klubbade av Regionfullmäktige: *"vid medicinska bedömningar och tolkningar av riktlinjer ska göras vad som krävs, men inte mer".* ["Jag förstår att beslutet kan uppfattas som luddigt" - Sjukhusläkaren](#)

Carl Otto Schell, Anna Hvarfner, Märit Halmin. [Kloka prioriteringar och essentiell vård av kritiskt sjuka räddar liv](#)

Statens medicinsk-etiska råd. Nytt yttrande med rekommendationer. [Sen selektiv fosterreduktion är etiskt godtagbart vid mycket allvarlig fosterskada](#)

SBU. Äldre migranter med demenssjukdomar är en utsatt grupp som möter utmaningar på många olika plan. [Upplevelser av omsorg hos äldre migranter med demenssjukdomar](#)

Oskar Knutsson, Bertil Axelsson. Livets slutskede. *Det är angeläget att stämma av för- och nackdelar kring olika beslut med behandlande läkare för att förhindra onödigt lidande.* [Det finns hjälp att få i livets slutskede - Svenska Dagbladet](#)

Assisted Dying. UK. Friday's Commons vote. [UK justice secretary attacks assisted dying bill as 'state death service' | Assisted dying | The Guardian](#) ; [Assisted dying: what are the 'slippery slope' fears in England and Wales? | Assisted dying | The Guardian](#) ; [UK's longest-serving MPs issue joint plea for Commons to reject assisted dying bill | Assisted dying | The Guardian](#) ;

Anna M. Elsner et al. [Language Matters: The Semantics and Politics of "Assisted Dying" - Elsner - 2024 - Hastings Center Report - Wiley Online Library](#)

Wellesley J, Wilkinson D et al. *Wish to die trying to live: unwise or incapacitous? The case of University Hospitals Birmingham NHS Foundation Trust versus 'ST'.* Journal of Medical Ethics. 2024. <https://doi.org/10.1136/jme-2024-110365>

December issue. [The American Journal of Bioethics: Vol 24, No 12 \(Current issue\)](#)

Petrozzo, K. (2024). *The Role of Law Enforcement in Coercive Psychiatric Interventions.* The American Journal of Bioethics 24(12), 115–116. <https://doi.org/10.1080/15265161.2024.2416154>

End-of-life care: *Hospitals are missing opportunities to discuss people's wishes.* BMJ 2024; 387. <https://doi.org/10.1136/bmj.q2544>

Webb, J. (2024). *Machine learning, healthcare resource allocation, and patient consent*. *The New Bioethics*. 1–22.
<https://doi.org/10.1080/20502877.2024.2416858>

Mental health patients harmed by being sent to units far from home, report finds.
[Investigation report: Mental health inpatient settings - out of area placements](#)

Eric Juengst et al. “*Preventive Human Genome Editing and Enhancement: Candidate Criteria for Governance*”. *Hastings Center Report* 54, no. 5 (2024): 14–23. <https://doi.org/10.1002/hast.4913>

Chris Stokel-Walker. *How patients are using AI*. *BMJ* 2024; 387. <https://doi.org/10.1136/bmj.g2393>

4 december. Ny forskning. *Clinical Ethics Support Services in Paediatric Oncology – Outcomes and Patient/Parent Participation*.
[Halvtidskontroll: Isabelle Billstein | Karolinska Institutet Nyheter](#)

27-28 February 2025. The *International Bioethics Congress on Bioethics* will focus on *Bioethics and Citizenship*. [Welcome](#)

18 to 20 March 2025. Course. Online only. [Introduction to Empirical Bioethics | Bristol Medical School | University of Bristol](#)

April 7, 14, 21, 28, 2025. 2025 Harvard Surgical Ethics Virtual Conference Series. [b8760ec5-1aea-4c6d-a193-7139eb4a516f.pdf](#)

5 to 7 June 2025. Conference in Clinical Ethics and Consultation. [Introduction to Empirical Bioethics | Bristol Medical School | University of Bristol](#)

Vecka 47

Vi vädjar till regeringen att låta Sverige bli en del av EU:s humanitära insats för svårt skadade patienter från Gaza. Det skriver Göran Collste och Mikael Sandlund. [Ändra beslutet om patienter från Gaza, skriver Collste och Sandlund](#)

Ny rapport. Statskontoret. [Ännu färre, ännu större – Utvecklingen av myndigheternas storlek och förvaltningens struktur 2011–2023](#)

En ny dokumentärserie från Al Jazeera sprider på nytt desinformation om hur barn omhändertas av svenska myndigheter. [Desinformation sprids om svenska myndigheter – igen](#) ; [Al Jazeera-chefen om kritiken: "En väldigt balanserad film" - - Nyheter \(Ekot\) | Sveriges Radio](#)

Den utbildning som var rimlig för ett halvt sekel sedan duger inte längre. ["Socionomer inte rustade för att möta dagens utmaningar" - DN.se](#)

Patientnämnden varnar för att ökningen av klagomål kan leda till ett skadat förtroende för hälso- och sjukvården. [Patientnämnden Skåne: Klagomålen om journalanteckningar ökar kraftigt](#) Rapporten: [Det var inte så det var](#)

Biträdande rektorn Hanna Adolfi och läkaren Wiktor Rutkovski om vad anmälningsplikten skulle innebära om den blir verklighet. [Läraren om anmälningsplikt av papperslösa: "Skulle aldrig kunna leva med det" | SVT Nyheter](#)

Synd att den behövs, viktigt att den finns – och möjlig att medvetet missbruka. [Dagens Medicins chefredaktör skriver om visseblåsning](#)

Ju längre bort sjukvården rör sig från sjukvård, desto längre bort kommer vi från devisen om vård efter behov, skriver Linus Källgård i en replik. ["Hälsosamtal har en undanträngningseffekt" - Dagens Medicin](#)

Christofer Lindholm. [Etik- och ansvarsrådet: En våldsam patient bryter förtroendet](#)

Henrik Dalgard. [Ozempic kan bota moralismen | Henrik Dalgard | SvD Ledare](#)

Rättskansliets chef ersätts av Anne Rundquist, tidigare chefsjurist i Region Stockholm. [Rättskansliets chef lämnar Karolinska universitetssjukhuset](#) ; [Karolinskas Pedroletti: Vi ska inte sätta dit medarbetarna - DN.se](#)

IT systemet Millennium. VGR. Från läkarhåll vill man hellre att systemet skrotas helt. [Beslut efter kaoset: Breddinförandet av Millennium sätts på paus i VGR](#)

I ett internt brev beklagar sjukhusledningen att de inte såg problemen tidigare. [Krismöten i Borås under Millenniums andra dag - DN.se](#)

Bild: *Bränntjärn*. Fotograf: Maria Ekstrand Ragnar.

Forskning: Förslaget om förändringar av etikprövningen innebär att ett större ansvar läggs på lärosätena.
Förslag: Så ska dagens kritiserade etikprövning förändras - Tidningen Curie

Forskarna kunde inte vänta och låta pedofilerna komma till dem – så teamet på Karolinska institutet gav sig ut på *darknet*. Svenska forskares sökande efter pedofiler på darknet gav resultat

Ny avhandling. Heidenreich Kaja. *Making ethics visible: Doctors' moral reasoning in patient care*.
Disputation: Kaja Heidenreich, medicinsk vetenskap med inriktning mot medicin - Institutionen för medicinska vetenskaper - Örebro universitet

Ny forskning. Rinaldo C, Stenmarker M, Øra I, Pergert P. *No Conflicting Loyalties in Parents When Their Healthy Child Donates Stem Cells to a Severely Ill Sibling: An Interview Study*. *J Pediatr Hematol Oncol Nurs*. 2024 Nov 5:27527530241285792. <https://doi.org/10.1177/27527530241285792>

Porsdam M. et al. *Guidelines for ethical use and acknowledgement of large language models in academic writing*. *Nat Mach Intell* (2024). <https://doi.org/10.1038/s42256-024-00922-7>

Editorial. *The Lancet*. *Trump, health, science, and the next 4 years*. Volume 404, Issue 10466. 16 November 2024. [https://doi.org/10.1016/S0140-6736\(24\)02518-2](https://doi.org/10.1016/S0140-6736(24)02518-2)

Assisted Dying. UK. *Public engagement. Find out more about England's first Citizens' Jury on assisted dying, which took place between April – June 2024*. [Citizens' Jury – Nuffield Council on Bioethics](https://www.nuffieldbioethics.org/citizens-jury)

Initial qualitative analysis: Citizens' Jury on assisted dying. This briefing provides a summary of the considerations of the Citizens' Jury on assisted dying, with analysis of why the Jury voted and recommended as they did. [Report Structure 2a v0.1](#)

UK. [The assisted dying debate: Charles Falconer and the Observer's Sonia Sodha tackle the issues | Assisted dying | The Guardian](#)

UK. [Assisted dying bill's 'strict' safeguards to include long jail terms for coercion | Assisted dying | The Guardian](#)

UK. [Assisted dying bill: Two doctors would need to approve action | The BMJ](#)

UK. [The right to die is about freedom – don't let those who see it as a line on a spreadsheet torpedo it | Polly Toynbee | The Guardian](#)

UK. [Many NHS staff would use 'conscience clause' if assisted dying legalised, say doctors | Assisted dying | The Guardian](#)

Fox BM, Braswell H. [In Defense of "Physician-Assisted Suicide": Toward \(and Back to\) a Transparent, Destigmatizing Debate | Cambridge Quarterly of Healthcare Ethics | Cambridge Core](#)

Holly Hoa Vo et al. *Candidacy Decisions for Long-term Ventilation*. Pediatrics. American Academy of Pediatrics. November 6, 2024. <https://doi.org/10.1542/peds.2024-066985>

Matthews LJ. Published online 2024:1-17. [The Geneticization of Education and Its Bioethical Implications | Cambridge Quarterly of Healthcare Ethics | Cambridge Core](#)

The Nuffield Council on Bioethics (NCOB) has published a Horizon Scan (HS) for 2024, displaying the topics identified within a timeframe we think could raise ethical implications in the UK. [Exploring tomorrow and beyond – our 2024 Horizon Scan – Nuffield Council on Bioethics](#)

Kom ihåg! 24 november kl. 13.00-16.20. **Barnetiksymposium**. Karolinska Universitetssjukhuset Solna. **Se bifogad inbjudan.**

Vecka 46

Hösten i Baskien i Pyrenéerna (på franska sidan). En bild från trakten där jag är född.

Marina Moranello et al. [The 2024 report of the Lancet Countdown on health and climate change: facing record-breaking threats from delayed action - The Lancet](#)

Läs mer: [Health threats from climate emergency reach "concerning new records," says report | The BMJ](#)

Läkartidningen. [Ny klimatstudie ger en dyster bild – även sjukvårdens utsläpp ökar](#)

SOU 2024:72. [Stärkt medicinsk kompetens i kommunal hälso- och sjukvård - Regeringen.se](#)

Pressmeddelande. 1. [Nya målsättningar i life science-strategin ska bidra till excellens, långsiktig konkurrenskraft och stärkt patientnytta - Regeringen.se](#)

Malpuri Groth, operativ chef Sveriges Kvinnoorganisationer. [Sveriges kvinnoorganisationer: Stoppa angiverilagen nu - Altinget: Civilsamhälle](#)

Smer. Ny skrivelse. 7 november. [Beslutsoförmögna patienters ställning behöver stärkas](#)

Flera andra länder har det – Sverige har det inte. [SPLF vill att svenska läkare ska avlägga ed: »Budskapet är viktigt«](#)

Forskning. Studien stoppas. Anses för farlig. ”Myndigheten efterlyser ytterligare åtgärder som stärker säkerheten för intervjupersonerna”, säger Etikprövningsmyndighetens direktör, Johan Modin. [Forskning om anhöriga till gängmedlemmar stoppas - DN.se](#)

Ny forskning. Pergert, P., Molewijk, B. & Bartholdson, C. *Positioning Ethics When Direct Patient Care is Prioritized: Experiences from Implementing Ethics Case Reflection Rounds in Childhood Cancer Care*. HEC Forum (2024).

<https://doi.org/10.1007/s10730-024-09541-6>

Ge informationsmaterial till läkare och sjuksköterskor som vårdar patienter som överlevt intensivvård, föreslår en grupp patienter och deras närstående tillsammans med Iva-personal. [”Problemen efter intensivvård är otillräckligt kända” - Dagens Medicin](#)

Ola Mattsson, generalsekreterare Barncancerfonden, och Emma Tonnes, verksamhetschef Barncancerfonden. [Orimligt att sörjande föräldrar bara får sorgepeng i tio dagar - Altinget: Omsorg](#)

Västra Götalandsregionen inför ett nytt IT system. [Barnläkare: »Att starta Millennium på tisdag är inte patientsäkert«](#)

Doktor24 planerar införa ett digitalt bedömningsverktyg baserat på svar som patienter fyller i ett frågeformulär. [Sjuksköterskor på Doktor24 ersätts med kritiserat digitalt verktyg | SVT Nyheter](#)

US. [Texas hospitals must now ask patients whether they're in the US legally. Here's how it works | CNN](#)

UK. *IT issues and restrictions on access to information are leaving staff unaware of crucial background details.* [NHS patients dying because of problems sharing medical records, coroners warn | NHS | The Guardian](#)

Turkey. Owen Dyer. *Scandal of “newborn gang” that put profits ahead of babies’ lives rocks Turkey’s health system.* BMJ 2024; 387. <https://doi.org/10.1136/bmj.q2466>

Canada. Leonie Herx, palliative care doctor. *How has medical assistance in dying changed palliative care?* BMJ 2024; 387. <https://doi.org/10.1136/bmj.q2423>

Bobier, C. (2024). *Ethical xenotransplant research on human brain-dead decedents.* Bioethics, 1–9. <https://doi.org/10.1111/bioe.13375>

The latest issue of Hastings Center Report focusing on guidance for genome editing: enhancement vs. “preventive strengthening”. [Hastings Center Report: Vol 54, No 5](#)

Andrew A. White et al. *Ensuring Safe Practice by Late Career Physicians: Institutional Policies and Implementation Experiences.* <https://doi.org/10.7326/ANNALS-24-00829>

27 november kl.12.00-12.50. Webinarium. [Psykiatrisk tvångsvård i fokus – vårdskador och patientsäkerhet i psykiatri och rättspsykiatri - Socialstyrelsen](#)

28 november kl. 10.00-11.30. Webinarium. [Hur kan ledning och styrning bidra i arbetet med att förebygga och motverka rasism i vården? - Socialstyrelsen](#)

5 december kl. 9.00-10.15. Digitalt erfarenhetsutbyte. [Äldreomsorg: Utbyt erfarenheter och lär dig mer om etik och välfärdsteknik - Socialstyrelsen](#)

27-28 February 2025. 3e International Bioethics Congress (Barcelona). <https://www.fundaciogrifols.org/congresobioetica>

Valdemar Erling, överläkare och hematolog vid Sahlgrenska universitetssjukhuset, tilldelas ett stipendium från Birgit Rausing stiftelse för medicinsk humaniora. [Arbete inom medicinsk humaniora belönas](#). Stort Grattis till Valdemar som också sedan länge är mottagare av nyhetsbrevet!

Vecka 45

Bild: Paul Klee. *My Joy Always*.

Migrationsministern leder en grupp på regeringskansliet som ska kartlägga dem som befinner sig i Sverige illegalt. [Regeringen trappar upp jakten på "papperslösa" - DN.se](#)

Leonella Ahlén, ordförande Sveriges arbetsterapeutstudenter, och Marlene Juhl, ordförande Vårdförbundet student. [Hälso- och sjukvårdsstudenter: Vi vill inte utbilda oss till angivare - Altinget - Allt om politik: altinget.se](#)

Rania Driouach, Sylvia Martin. [Psychological distress: an overlooked issue in immigrants - The Ethics Blog](#)

Efter att 33 kvinnor fått sina livmödrar bortopererade till följd av felaktig diagnos. [Regeringen och SKR utökar canceröverenskommelse för att stärka patientsäkerheten - Regeringen.se](#)

SNS-rapport "Överleva barndomen: effekter av att tvångsomhändertagna barn". [LVU-placering ökar risken för unga att dö - Svenska Dagbladet](#)

Björn Axel Johansson. Många flickor som skrivs in på Bup akut berättar att de någon gång blivit utsatta för ett sexuellt övergrepp. [De mest sårbara](#)

Sjukhusläkarens granskning av samtliga lex Maria-ärenden som inkom till IVO under 2023. [Bristen på vårdplatser dödar - Sjukhusläkaren](#)

Ordförandena i hälso- och sjukvårdsnämnderna frågades om hur de ska komma till rätta med problematiken. [Hur ska ni lösa vårdplatsbristen? - Sjukhusläkaren](#)

IVO. Peder Carlsson: "Vi kan i dagsläget inte själva analysera sambanden mellan dödsfall och vårdplatsbrist på liknande sätt som Sjukhusläkaren gjorde". ["Tyvärr har vi idag inte möjligheten" - Sjukhusläkaren](#)

Sjukvårdsministern: "Avvecklingen av vårdplatser har gått för långt och det har fått återverkningar". ["Hoppas att regionerna använder statens pengar till detta" - Sjukhusläkaren](#)

Hans Rutberg, Urban Nyhlén. "Bilderna av svensk patientsäkerhet kan te sig motsägelsefull". [Var är vi och vart är vi på väg när det gäller patientsäkerhet?](#)

Rita Fernholm, Sofia Carheden-Eriksson. En fallbeskrivning tydliggör risker och möjliga åtgärder. [Säker primärvård och vård av våra äldre – ett patientperspektiv](#)

Kritiker av Etikprövningslagen är förvånansvärt tysta om vad lagen är till för. [Slarva inte med argumenten mot etikprövning – Svensk filosofi](#)

Bild. *Peace in healthcare*. AMA Journal of Ethics. November Issue.

[Peace in Health Care | Journal of Ethics | American Medical Association](#)

Naomi Richards University of Glasgow. [Dying is more painful when society won't listen – stories of financial hardship that show how end-of-life care needs to change](#)

Clare Barber. [I'm a nurse and Isle of Man politician: healthcare professionals must feel able to engage with the debate on safe assisted dying law | The BMJ](#)

Aleksy Tarasenko-Struc. *Purely performative resuscitation: Treating the patient as an object*. Bioethics. 2024. <https://doi.org/10.1111/bioe.13357>

7 november kl. 13.00-15:45. Nationella patientdag. *Den unga patienten som medskapare i vården - Hur säkerställer vi barnperspektivet och patientsäkerheten?* Sänds direkt och kan ses i efterhand. [Nationella patientdagen och Tillsammanspriset den 7 november - Nyheter - Region Stockholm](#)

22 november kl. 13.00- 15.30. Information om nya utbildningar för dig som vårdar personer som drabbats av cancer och som har palliativa vårdbehov. [Palliativ cancervård – föreläsningar och release av webbutbildningar](#)

26 november kl. 14.00-15.30. Webinarium. [Steget att behöva och ta emot hjälp | Nationellt kompetenscentrum anhöriga](#)